

19.02.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**19 Şubat 2024
Pazartesi**

19.02.24

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

19 Şubat 2024 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi Fitoterapi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Necmettin Erbakan Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Necmettin Erbakan Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Ekmeğe zam sinyali

Un sanayicileri, buğday alım fiyatlarının denge seviyede olduğunu belirterek ilave artışların ekmeğe zam olarak yansıtacağını söyledi. TUSAF Başkanı Haluk Tezcan, gelir durumu düşük olan kesim un tüketiminin çok yüksek olduğuna dikkat çekerek, "Makul bir fiyat olmazsa bu kesim zorlanır" dedi.

Türkiye'de neredeyse herkesin sofrasında olan ekmeğe yeni bir zam gelebilir. Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu (TUSAF) Başkanı Haluk Tezcan, kilogramı 9 lira 35 kuruştan satılan buğdayın piyasada olması gereken seviyeye geldiğini, bu fiyatın üzerine yapılacak her artışın doğrudan ekme fiyatlarına yansıtılarak dar gelirli tüketicileri zora sokacağını söyledi. TUSAF Başkanı Tezcan global tarım, gıda ve enerji konulu uluslararası kongrede gazetecilerin sorularını yanıtladı.

"Makul bir fiyat olmazsa bu kesim zorlanır"

Sözcü'de yer alan habere göre unun dar gelirli kesimlerin temel gıda maddesi olduğuna işaret eden Tezcan, un üreticilerinin ekme fiyatlarının artmasını önleyecek politikalara destek vererek enflasyonla mücadeleye büyük katkı sağladığını savundu. Tezcan, hasat döneminde açıklanacak buğday alım fiyatlarının ne olması gerektiğine ilişkin soruyu, "Buğday 8.5 lira olarak açıklanmıştı. Şu anda 9 lira 35 kuruşla olması gereken fiyatta. Bunun üzerine ilave bir artış olmaması gerektiğini düşünüyorum. 9.5-10 liralık dengeli fiyat seviyesidir. Buğdayı 9.5-10 liranın üzerine çıkaracak her zam ekme fiyatlarına zam olarak yansıtacaktır. Gelir durumu düşük olan kesim un tüketimi çok yüksek. Makul bir fiyat olmazsa bu kesim zorlanır" şeklinde yanıtladı. Buğday ton fiyatının dünyada 220 dolar seviyesindeyken Türkiye'de 320 dolara ulaştığına işaret eden Haluk Tezcan, çiftçinin de üretimden kopmaması için desteklenmesi gerektiğini ancak bu desteğin alım fiyatları yerine devlet desteklerinin

19.02.24

arttırılması yoluyla yapılmasının bütün toplum için daha yerinde olacağı tavsiyesinde bulundu.

Un tüketimi azaldı

TUSAF Başkanı Haluk Tezcan, genç neslin un tüketimini azalttığını söyledi. İç piyasada tahminlerin aksine un tüketiminde artış olmadığını belirten Tezcan, özellikle genç neslin fit kalmak için ekmek ve makarna gibi karbonhidratlı yiyecekleri kestiğini, bunun da un tüketiminin azalmasına neden olduğunu belirtti. Tezcan ayrıca Türkiye'nin un ihracatını engellemek için ABD ve Fransa gibi rakip ülkelerin sürekli zorluk çıkardığını söyledi.

Çiftçilere 295,5 milyon liralık destek ödemesi hesaplara yatırıldı

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, 295 milyon 531 bin liralık tarımsal destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağını bildirdi.

Yumaklı, X sosyal medya platformu üzerinden yaptığı paylaşımında, "295 milyon 531 bin lira tarımsal destekleme ödemesini bugün çiftçilerimizin hesaplarına aktarıyoruz. Hayırlı ve bereketli olsun." ifadesini kullandı.

Destek tutarları, su ürünleri yetiştiriciliği desteği için 125 milyon 328 bin 255 lira, hububat, baklagil ve dane mısır desteği için 78 milyon 274 bin 346 lira, yem bitkileri desteği için 38 milyon 438 bin 724 lira, hayvan gen kaynakları desteği için 34 milyon 115 bin 740 lira, kırsal kalkınma yatırım desteği için 19 milyon 373 bin 935 lira olarak belirlendi.

Beyaz et sektörü yeni yatırımlara odaklanacak

Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği Derneği (BESD-BİR) Başkanı Naci Kaplan, beyaz et sektörünün bu yıl yatırımlarını ve büyümesini sürdürmeyi hedeflediğini belirtti.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) kümes hayvancılığı verilerine göre, geçen yıl bir önceki yıla göre tavuk eti üretimi yüzde 3,7, kesilen tavuk sayısı yüzde 5,7, hindi eti üretimi yüzde 11,3 azaldı. Söz konusu üretim verileri, Aralık 2023 döneminde de bir önceki yılın aynı dönemine göre düşüş gösterdi.

BESD-BİR Başkanı Naci Kaplan, yaptığı değerlendirmede, 2019-2023 yıllarındaki üretimin, salgın dönemi kısıtlamaları ve işletmelerin kapanmasından dolayı azaldığını belirterek salgın etkilerinden arındırıldığında 2021'de üretimin yüzde 5'e yakın arttığını, bu artışın 2022'de de artarak devam ettiğini, 2023'te ise üretimde azalış yaşandığını aktardı.

Yıl içinde Kurban Bayramı döneminde yaşanan talep düşüşü nedeniyle üretimin azaldığına işaret eden Kaplan, yaz aylarında turist sayısının, piknik döneminde de mangal kullanımının artmasına bağlı olarak artan tüketimi karşılamak için yeniden üretim planlaması yapıldığını anlattı.

Kaplan, mesire yerlerindeki mangal yasakları ile ihracattaki azalışa dikkati çekerken bu nedenlerle oluşan arz fazlasının, yeniden üretim planlaması yapılmasına neden

19.02.24

olduğunu söyledi. Kaplan, tüm bu nedenler dolayısıyla beyaz et piyasasında dengesiz üretim eğilimleri yaşanabileceğini ifade etti.

AR-GE yatırımları yapıyor

Sektör olarak 90'dan fazla ülkeye ihracat yaptıklarını kaydeden Kaplan, 2022 yılında 647 bin ton olan ihracatın, 2023 yılı sonunda 495 bin tona gerilediğini bildirdi. Kaplan, ihracattaki gerilemeye, ülkede yaşanan kuş gribinin etkileri ve dünya fiyatlarıyla rekabet edilememesinin neden olduğunu aktardı.

Kaplan, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütünün, gelecek 10 yıl içinde piliç etinin en fazla üretilen protein kaynaklı gıda olmaya devam edeceğine ilişkin öngörüsünün, Türkiye için de geçerli olduğunu vurguladı.

Naci Kaplan, sektöre ilişkin şu değerlendirmede bulundu:

"Toplam üretimde sadece piliç eti olarak bakıldığında azalma olsa bile iç pazar yüzde 3,4 büyümüştür. Bu, nüfus artış hızı ile karşılaştırıldığında gelecekle ilgili olumlu sinyal vermektedir. Zamanla üretim kalitesini artıran, artan AR-GE yatırımlarıyla daha lezzetli ürünler üreten, sürdürülebilir ve çevre dostu üretim uygulamalarında gelişim göstermeye devam eden beyaz et sektörü, özellikle ülke nüfusunun protein ihtiyacının giderilmesi amacıyla yatırımlarına ve büyümeye devam etmeyi hedeflemiştir."

Kaplan, hindi eti üretimi verilerine de değinerek bu ete ilişkin tüketim alışkanlığının artmaması nedeniyle miktarında önemli gelişme olmadığını; özellikle yılbaşı için yetiştirilen hindi sayısının artması nedeniyle aylık bazda üretim farklılıkları oluştuğunu kaydetti.

ATO Başkanı Baran ticari kredi kartlarında taksit sayısının artırılmasını istedi

ATO Başkanı Gürsel Baran, ticari kredi kartlarının şirketlere sürdürülebilir ve vadeli finansman sağlayarak, ödeme zincirinde ve ticari hayatın devamında kritik önem taşıdığını belirterek, ticari kartlardaki taksit sayısının artırılmasını istedi.

ANKARA/ EKONOMİ

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, enflasyonla mücadele sürecinde parasal sıkılaştırma önlemleri kapsamında kredi kartlarına sınırlandırmanın gündeme geldiğini hatırlatarak, bireysel kredi kartları ile ticari kredi kartlarının ayrı değerlendirilmesi gerektiğini kaydetti.

ATO Başkanı Baran, iş dünyasının finansman kaynağı olarak vadeli çeki kullandığını ancak zaman içerisinde yaşanan olumsuzluklar nedeniyle çekin itibarının azaldığını ve kullanımının gerilediğini belirtti.

Baran yaptığı yazılı açıklamada, "Piyasalarda çekin yerini ticari kredi kartları aldı. Ticari kredi kartları şirketlere sürdürülebilir ve vadeli finansman imkânı sağlarken, ödeme zincirinde ve ticari hayatın sürdürülebilirliğinde kritik önem taşıyor. Güvenilirliği konusunda şüphe oluşturmadığı için de herkes tarafından kabul ediliyor.

19.02.24

Ticari kredi kartlarının bireysel kredi kartlarından ayrı değerlendirilmesi gerekiyor” dedi.

Baran, inşaat başta olmak üzere bazı sektörlerde taksit sayısının artmasının üretime ve ticarete olumlu yansıtacağını da belirtti.

Deprem bölgesi dikkate alınmalı

ATO Başkanı Gürsel Baran, inşaat malzemeleri sektöründe artan talep ve kredi kartı harcamalarındaki artışın tüketimden değil, inşaat üretiminden kaynaklandığına dikkat çekti.

İnşaat malzemelerini temin etmenin güçleştiğini kaydeden Baran, “Ülkece yaşadığımız büyük felaketin ardından deprem bölgesini yeniden ayağa kaldırmak üzere başlayan inşaat ve kentsel dönüşüm çalışmaları nedeniyle inşaat malzemelerine olan talep arttı. İnşaat malzemelerini temin etmek güçleşti. Bu süreçte nakit kullanmak neredeyse mümkün değil. Geriye tek çare ticari kredi kartı kullanımı kalıyor. Deprem bölgesinde hayatın yeniden normalleşmesi için, depremzede vatandaşlarımıza konut üretiminin ve kentsel dönüşümün sekteye uğramaması için inşaat malzemeleri sektöründe ticari karta taksit uygulamasının devamı elzem” ifadelerini kullandı.

Şimşek'ten 'piyasa beklenti anketi' yorumu: İyileşme 4 aydır devam ediyor

Bakan Şimşek, "Piyasanın 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisi yüzde 37,8'e geriledi. Beklentilerdeki iyileşme 4 aydır devam ederek 7,5 puana ulaştı" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, bugün açıklanan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Şubat ayı Piyasa Katılımcıları Anketi sonuçlarını sosyal medya hesabından değerlendirdi. Şimşek, piyasanın 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisinin yüzde 37,8'e gerilediğini belirterek, "Enflasyon beklentilerindeki iyileşme program hedefimize yakınsamaya devam ediyor" ifadesini kullandı.

Beklentilerdeki iyileşmeye dikkati çeken Şimşek, şunları kaydetti:

"Piyasanın 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisi yüzde 37,8'e geriledi. Beklentilerdeki iyileşme 4 aydır devam ederek 7,5 puana ulaştı. Enflasyon beklentilerindeki iyileşme program hedefimize yakınsamaya devam ediyor."

İstihdam piyasasında yaşanan “kırılganlık” genele yayılıyor

Zayıf talep koşullarına, işçilik maliyetlerindeki artışın da eklenmesiyle emek yoğun sektörlerde ortaya çıkan istihdam erimesi, diğer sektörlere de sıçradı.

Aysel YÜCEL- Merve YİĞİTCAN

Tekstil ve hazır giyimde istihdam çıkışına yol açan yüksek işçilik ve zayıf talep, farklı sektörlerde de kırılganlığı artırdı. Otomotivden kimyaya önemli ihracatçı sektörlerde işten çıkarmalar şubat ayı ile hız kazandı. Sektör temsilcileri, seçim sonrası uygulanacak politikaların istihdam piyasası için kritik eşik olacağına işaret ediyor.

İhracatta ‘döviz kuruna hassas’ sektörlerde yaşanan istihdam çıkışları farklı sektörlerde de sıçramaya başladı. Başta işçilik olmak üzere TL bazlı maliyetlerin yılbaşından bu yana sert şekilde artması, yanı sıra kurun hala baskılanıyor olması, işçi azaltma eğiliminin emek yoğun sektörlerin dışına taşmasına yol açtı. Çeşitli ihracatçı sektörlerde eleman çıkarma haberleri artarken reel sektörün istihdamını korumak için seçim sonrası uygulanacak TL politikasının belirleyici olacağı dile getiriliyor. Konuya ilişkin değerlendirmelerde bulunan TOBB Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclis Başkanı Yavuz Eroğlu, istihdam piyasasında emek yoğun sektörlerde başlayan işten çıkarmaların, sektörlerin kendi içinde ihracat ve katma değer oranına göre genişlemesinin beklenen bir durum olduğunu söyledi. TL bazında meydana gelen maliyet artışlarının döviz kurlarındaki artıştan daha yüksek olması

nedeniyle özellikle ihracat yoğun sektörlerde ciddi sorun yaşandığını dile getiren Eroğlu, “İhracat yoğunluğu fazla olan sektörlerin bundan etkilenmemesi mümkün değil. Bu sadece personel maliyetiyle alakalı bir sorun değil, TL bazlı tüm maliyetler şiddetli artarken, kur kaybı aynı oranda olmayınca, firmalar ihracatta fiyat tutturamıyor. Bu durum sektörlerin kendi içinde ihracat yoğunluğuna ve yarattığı katma değere göre değişebiliyor. Katma değeri yüksek olanlar bu sorunlara daha uzun süre dayanabilirken; daha ölçekli çalışanlar ise daha erken dönemde tepki verebiliyor” dedi. Kimya sektöründe bu tepkinin hazır giyim ve tekstildeki gibi hemen verilmediğini kaydeden Eroğlu, “Ancak bizim sektör dahil diğer sektörlerde de istihdam çıkışları yavaş yavaş başlayacak” dedi. Ortodoks politikalar çerçevesinde enflasyonla mücadele edilirken, döviz kurlarının bunun dışında tutulmaması gerektiğini vurgulayan Eroğlu, aynı zamanda uygulanan acı reçetenin de farkında olduklarını ve bunu doğru bulduklarını, ancak ihracatın ve katma değerli üretimin bu reçeteye tabii tutulmaması gerektiğini ifade etti. Eroğlu, ihracat ve katma değer oranına göre firmaların personel maliyetlerinin düşürülebileceği, yanı sıra personelini tutan firmalara birtakım avantajlar sağlanmasıyla istihdamın korunabileceğini dile getirdi.

Otomotivde de işten çıkarma furyası başladı

İşten çıkarmaların başladığı bir diğer sektör de otomotiv tedarik sanayisi oldu. Son yapılan işçi zamlarıyla fiyat avantajını kaybeden ve siparişleri rakip ülkelere kaptırmaya başlayan tedarikçiler, ayakta kalmak için istihdam azaltma yoluna gitti. 30 milyar dolar büyüklüğü ve yıllık 14 milyar doları aşkın ihracatıyla yaklaşık 250 bin kişinin istihdam edildiği otomotiv tedarik sanayisinde, hemen tüm firmalar işçi çıkarmayı ajandasına aldı. Özellikle bazı büyük şirketlerde 100-200 kişilik toplu işten çıkarmaların olduğu, yüzde 5'e varan oranlarda istihdam azaltmalar olduğu dile getiriliyor. Sektör yetkilileri, toplu iş sözleşmeleri sonrası ana sanayinin tedarik sanayisinin maliyet artışlarını karşılamadığını, tedarikçi firmaların maliyet artışları konusunda zor günler geçirdiğini ifade ediyor. Konuyla ilgili EKONOMİ'nin sorularını yanıtlayan Taşıt Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği (TAYSAD) Başkanı Albert Saydam, işten çıkarmaların hızla artmasından endişe ettiklerini dile getirdi. Geçen hafta yapılan TAYSAD yönetim kurulunda da ana gündemin bu konu olduğunu ifade eden Saydam, “Hemen hemen tüm firmalar istihdam azaltmayı gündemine almış durumda” dedi.

“Kuzey Avrupa'ya bile sipariş kaptırıyoruz”

Albert Saydam, otomotiv tedarik sanayisi firmalarının işçi çıkarmaya başlamasının birkaç nedeni olduğunu ifade ederek, “Herkesin kendine göre farklı nedenleri var. İhracatçı düşük kura karşın Euro bazında işçilik maliyetlerinin yükselmesinden dolayı, özellikle yoğun iş dönemleri için istihdam ettiği yedek kadrolarını ne yazık ki azaltma yoluna gitti. Diğer yandan, asgari ücret artışının ardından geçen haftalarda imzalanan toplu iş sözleşmesindeki yüzde 100'e varan maaş zamları da tedarikçileri zora soktu. Ana sanayi, tedarikçinin bu maliyet artışlarını karşılamadığı için zarar etmeye başlayan tedarikçiler, istihdamı azaltmayı gündemine almış durumda” açıklamasını

yaptı. Otomotiv tedarikçilerini istihdam azaltmaya iten bir diğer önemli neden de ihracat siparişlerinde düşüşün başlaması. Bir yandan sektörün en önemli dış pazarı Avrupa'da yaşanan resesyon ihracatı düşürürken, diğer yandan rekabetçi fiyat verilememesi siparişlerin rakip ülkelere gitmesine neden oluyor. Albert Saydam, "Bizim için en önemli endişe kaynaklarından biri özellikle Türkiye'de yabancı sermayeli tedarik firmalarının, aynı firmanın farklı ülkelerindeki fabrikalara karşı rekabet avantajını kaybetmeye başlamış olması. Aynı kurum içindeki küresel tesisler birbiriyle yarışır. Türkiye bu firmaların kendi içindeki kararlarda ilk tercihti. Çünkü uygun maliyet ve esnek üretimi birarada veriyordu. Fakat son dönemlerde Türkiye'nin bazı siparişleri Avrupa'daki ülkelere kaptırdığını görüyoruz. Kuzey Avrupa ülkeleri bile siparişlerimizi kapmaya başladı" diye konuştu. TAYSAD Başkanı Saydam, sektörün beklentilerini şu şekilde özetledi: "Esasında ekonomik veriler daha anlaşılır, takip edilebilir durumda. Bunun geçici bir süre olduğunu düşünerek en azından ana sanayilerin, zaten belgelenmiş, kağıt üzerinde herkesin bildiği maliyet farklarını vermesini bekleriz. Bir de her zaman vurguladığımız yüksek ya da düşük bir kur değil, istikrarlı bir döviz kuru beklentimiz var. Öngörülebilirlik olduğu takdirde biz de gerekli tedbirleri önceden alabiliriz." Otomotiv ana sanayisinde ise henüz işçi çıkarmaya yönelik bir gündem söz konusu olmadığı belirtiliyor. Ana sanayide işçilik oranının yüzde 2 ila 3 arasında olduğu, tedarik sanayinde ise bu oranın yüzde 20'lere ulaştığını ifade ediliyor.

Tekstil ve giyimde 100 bin işçi çıkarma daha gündemde

Geçen yıl en büyük istihdam kaybı yaşayan iki sektörden biri hazır giyimdi. EKONOMİ'ye konuşan TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sanayi Meclis Başkanı Şeref Fayat, bu yılın da sektör için iyi başlamadığını, ihracatta ocakta yüzde 15'e yakın bir kayıp verildiğini anımsattı. Bu nedenle istihdam çıkışının sektörde yoğun bir şekilde sürdüğünü vurgulayan Fayat, "Geçen yıl hazır giyim ve tekstilde istihdam kaybı 200 bin civarındayken, bu yılın ilk yarısında 80 ila 100 bin kişi arasında bir istihdam çıkışı bekliyoruz. Çünkü hala ana pazarlarda daralmanın devam edeceğini ve seçim öncesi kurların baskılanacağını görüyoruz. Bu maalesef olacak" diye konuştu. Yılın ikinci yarısında para politikasının son derece belirleyici olacağını ifade eden Fayat, "Eğer mevcut söylem devam eder ve OVP'de planlandığı gibi enflasyon artışından daha düşük bir kur artışı olursa, istihdam çıkışlarının dönüşü olmaz. Ancak ikinci bir seçenek var. Eğer, seçim sonrası hızlı bir şekilde yüzde 10-15 devalüasyon yapılıp, sonrasında tekrar daha sıkı bir para politikası uygulanırsa o zaman ihracatçı da bir miktar rahatlar" ifadelerini kullandı.

Gemi inşadan ilk tehlike sinyali geldi

İstihdam konusunda tehlike sinyali veren bir diğer sektör de gemi inşa oldu. Özel amaçlı gemi inşasında dünya markası haline gelen yerli tersaneler, uzun süredir devam eden teminat mektubu sorununa, yüksek enflasyon ve finansmana erişimde yaşanan zorluklar da eklenince, Avrupa'da girdikleri ihaleleri rakip ülkelere kaptırmaya başlamıştı. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Yönetim Kurulu Üyesi ve Denizcilik Sektör Kurulu Başkanı Başaran Bayrak, bazı istisnalar dışında sektör

19.02.24

firmalarının şubat ayıyla birlikte çalışanlara ortalama dolar bazında yüzde 20-25 zam yaptığını ifade ederek, “Mevcut durumda tersaneler neredeyse hiç yeni sipariş alamıyor. Yeni inşa fi yatları bizde Norveç’in bile üzerine çıktı. Türk tersanelerinin güçlü olduğu tamirbakımda da fiyatlar rekabetçilikten uzaklaştı. Bu alanda da işleri rakip ülkelere kaptırıyoruz” dedi. Gemi, Yat ve Hizmetleri İhracatçıları Birliğinin (GYHİB) Başkanı Cem Seven de sektörde yaşanan sipariş kaybı nedeniyle önümüzdeki günlerde tersanelerin istihdam azaltma yoluna gidebileceğine işaret etti. Seven, sektör olarak en acil ihtiyaçlarının yüksek enflasyona paralel döviz kurunun rekabetçi bir seviyeye getirilmesi olduğunu söyledi.

Mutluyuz, huzurluyuz, güvendedeyiz; daha ne istiyoruz!

Alaattin AKTAŞ

19 Şubat 2024 Pazartesi

Her ne kadar kendimizi mutlu, huzurlu ve güvende hissediyorsak da aslında kafamız biraz karışık... Örneğin bir yandan “**Hayat pahalılığı çok artıyor, yoksulluk çok artıyor**” diyoruz; sonra da işsizliğin azaldığından dem vuruyoruz.

Bu kadar mı; daha altı yıl önce, 2017 yılında ülkenin en büyük sorunu olarak yüzde 39.7 ile terörü işaret ediyoruz; 2023’e gelindiğinde terör sorununun oranı yüzde 5.1’e düşüyor. 39.7 ile 2017’deki oran mı abartılıydı, 5.1 ile geçen yılki oran mı sorunu küçümseme, hangisi?

“**Mutluluğumuz daim olsun**” denilecek bir iyileşme yaşıyoruz. Her ne kadar çok mutlu olanlarımız azalıyorsa da mutlu olanlarda kayda değer bir artış var.

Ancak son yıllara bakıyoruz; son yıllardaki hayat şartlarına, yine aynı ankete yanıt veren vatandaşların ekonomik yakınmalarına, sonra da doğrusu nasıl mutlu olduğunu anlayamıyoruz.

2019’da yüzde 45.7’lik bir kesim mutlu olduğunu söylemiş, 2020’ye gelmiş, mutlu olduğunu belirtenlerin oranı birden yüzde 39.4’e düşmüştü. Bu düşüşün bir kısmı çok mutlu kesime kaymış. Çok mutlu olduğunu dile getirenlerin oranı yüzde 6.6’dan yüzde 8.8’e yükselmiş. Ne kadar güzel!

2021’de mutlu olanlar birden artmış ve yüzde 39.4’ten yüzde 44.1’e çıkmış. Faiz indi, döviz tırmandı diye mi acaba; döviz sahipleri mi çok mutluluk yaşamış 2021’de?

2022 olmuş; enflasyon zirvelerde dolaşılıyor, hayat pahalılığı daha da artmış, mutluluk yatay. Ve 2023, mutluluğumuz daha da bir yükselmiş, mutlu olanların oranı yüzde

48.3'ü bulmuş. Ekleyin yüzde 4.4'lik çok mutlu kesimi de, mutlu olduğunu belirtenler yüzde 52.7'ye ulaşmış.

“Ekonomi kötüye gidiyor ama olsun!”

Girişte de vurguladım ya, şu mutluluk konusunda kafamız “biraz” karışık. Mutluluğumuz artıyor ama demek ki ekonomik sorunlar bu mutluluğu gölgelemiyor. Gerçi ekonomik sorunlar da kendi içinde çelişmiyor değil ya, o da ayrı.

Hayat pahalılığı ve yoksulluk artarken işsizlik sorunumuz hafifliyor. İşsizlik sorunumuz! Emin miyiz bundan?

İnsaf! Daha üniversiteye adım atan gençler mezun olduklarında ne yapacaklarının kaygısını yaşıyor ama işsizlik sorunumuz hafifliyor, öyle mi?

Yüz binlerce öğretmen atama bekliyor ama işsizlik sorunumuz azalıyor, öyle mi?

Soru yöneltilenler “**Durun şu TÜİK'i bir yanıtayım**” diye yanıt vermiyor tabii ki ama sanki anket uygulananların seçiminde, örneklemede bir yanlışlık var gibi...

En önemli sorun ne? (Yüzde dağılım)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Ekonomi	54,5	56,4	57,3	49,4	41,0	38,5	27,0
Hayat pahalılığı	33,8	33,0	28,1	17,3	13,9	15,4	7,8
Yoksulluk	13,4	14,4	15,8	13,6	11,4	9,4	6,8
İşsizlik	7,3	9,0	13,4	18,5	15,7	13,7	12,4
Eğitim	16,5	14,6	16,1	17,2	18,8	19,7	15,8
Terör	5,1	6,6	6,5	10,5	21,6	22,1	39,7
Diğer	24,0	22,3	20,0	23,0	18,6	19,7	17,5
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Okuma, mutsuz olma!

Türkiye’de bazı şeyler cezasız kalmaz! Örneğin siyasetçilerin önerisine uyar ve TL cinsi tasarruf ederseniz enflasyona yenilir ve cezalandırılırsınız.

Örneğin borcunuza sadık kalır; vergi ve para cezalarınızı aksatmadan öderseniz, bir gün af çıkacağı için cezalandırılmış olursunuz.

Ne kadar çok eğitim görürseniz, ne kadar çok okursanız, yine cezalandırılır, mutsuzluğa mahkum edilirsiniz.

Bu sonuncu cezalandırılmayı biz söylemiyoruz tabii ki, TÜİK söylüyor!

19.02.24

Yalnızca veri açıklanan iki yılı; başlangıç yılı olarak veri bulunan 2004 ile geçen yılı kıyaslayalım.

2004'te bir okul bitirmeyenlerin yüzde 54.4'ü, ilkokul-lise eğitimi görenlerin yüzde 58 kadarı, yüksek öğretim görenlerin ise yüzde 66.8'i mutlu. Mutsuzluk oranı ise bu sıraya göre yüzde 18.6, yaklaşık yüzde 11 ve yüzde 7.7.

Geliyoruz 2023 yılına...

Bir okul bitirmeyenlerin mutluluk oranı çok değişmemiş, yüzde 53.7. İlkokul-lise eğitimlilerin mutluluk oranı yüzde 53'e, yükseköğretim görmüş olanların mutluluk oranı ise yüzde 51.2'ye inmiş.

Peki mutsuzluk oranları? Aynı sıraya göre yüzde 16.3, yüzde 13.5 ve yüzde 13.1 olmuş.

Veriler çok net; eğitim düzeyi arttıkça mutluluk çok daha hızlı azalmış, mutsuzluk da artış göstermiş. Ortada, yani ne mutluyum ne mutsuz diyenlerde bir kümelenme olmuş.

“Hem mutluyum, hem gelecek yıl daha kötü olacak?”

TÜİK'in yaşam memnuniyeti araştırmasında çok sayıda soru var. Bunlardan biri de bir yıl sonraki yaşamın nasıl olacağına ilişkin beklentiyi ortaya koyan soru.

Bu soruya **“daha iyi, daha kötü, aynı”** yanıtı veriliyor, fikri olmadığını beyan edenler de çıkıyor. **“Daha iyi ve daha kötü olacak”** diyenlerin oranını grafikte bir araya getirdik.

“Bir yıl sonraki yaşam daha kötü” olacak diyenlerin oranı ilk kez 2021'de **“daha iyi olacak”** diyenleri geçmiş. Zaten gidişatı olumlu bulmayanların oranında 2016'dan beri bir artış var.

Peki araştırma kapsamında soru yöneltile haneler nasıl oluyor da hem mutluluklarının arttığını söylüyor, hem de bir yıl sonrasına ilişkin yaşamlarının daha kötü olacağını dile getiriyor? Mutlu olduğunu söyleyenler durumlarını daha iyi göstermeye mi çalışıyor, yoksa gelecek yılı pek parlak görmeyenler mi daha gerçekçi? Elbette içinde bulunulan dönem için mutlu olduğu söylenip gelecek için kaygı ifade edilebilir ama böylesine çelişki de olmaz ki...

Gece yalnız yürümek giderek güvenli oluyor(muş)!

TÜİK'in yaşam memnuniyeti araştırmasında bir soruya verilen yanıtlar içimi rahatlatmış doğrusu!

Soru şu ve kadın ve erkeklerin ayrı ayrı yanıtlaması isteniyor:

“Yaşadığınız çevrede gece yalnız yürürken kendinizi güvende hissediyor musunuz?”

Verilen yanıtlar “**çok güvenli, güvenli, ne güvenli ne güvensiz, güvensiz, çok güvensiz**” olmak üzere beş başlıkta toplanıyor.

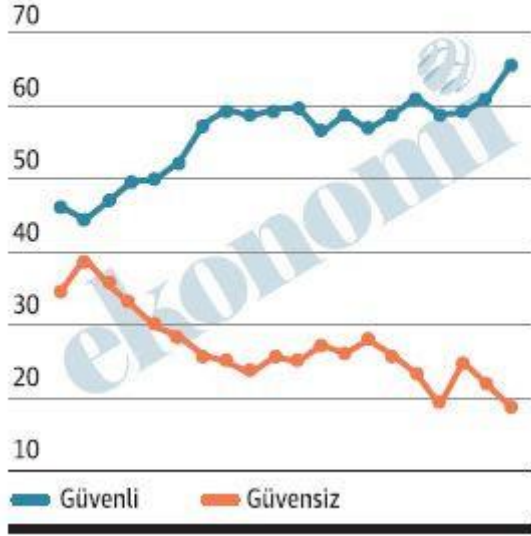
Çok güvenli-çok güvensiz de dahil güvenli ve güvensiz diyenleri grafikte görüyorsunuz.

Gece vakti yaşadığı çevrede güven içinde yürüyebilenlerin oranı şimdiye kadarki en yüksek düzeye çıkmış.

Bu sorudaki püf noktası galiba “**yaşanan çevre**” tanımının nereleri kapsadığı. Yaşanan apartmanın bahçesi mi, güvenli bir site ise bu sitenin alanı mı, konutun bulunduğu sokak mı, cadde mi; neresi? Siz İstanbul için, Ankara için “**yaşanan çevre**” derken neresi kastedebilirsiniz ki, ne kadar soyut bir tanım bu. 2023 verilerine göre kadınların yüzde 8.2'si gece yalnız yürümeyi çok güvenli, yüzde 48.2'si de güvenli buluyormuş.

Dedim ya, bu sonuçları görünce bana bir güven geldi ki sormayın gitsin!

Gece yaşanan çevrede yalnız yürümek... (% , 2004-2023)

Avrupa çiftçi eylemleri

Cahit SOYSAL

19 Şubat 2024 Pazartesi

Ocak ayının başlarında Avrupa’da çiftçi eylemleri boy göstermeye başladı. Hollanda, Belçika, Fransa, Almanya, Polonya, Romanya gibi birçok ülkede yüzlerce traktör ile otopanları kesen çiftçiler, bu eylemleri ile siyasi otoriteye seslerini duyurmaya çalıştı.

İş öyle boyutlara ulaştı ki, tarım bakanlarının evlerinin camlarına veya ev bahçelerine tarım makineleri ile gübre püskürtme görüntülerine de şahit olduk. 1 Şubat’ta Avrupa Birliği’nin (AB) tarım politikalarına tepki gösteren çiftçiler, bin 200 traktörle Belçika’nın başkenti Brüksel’deki Avrupa Parlamentosu binasına gelerek yolları trafiğe kapattı.

Konu, sonuçları itibarıyla Türkiye’yi de ilgilendirdiğinden Avrupalı çiftçilerin neden bu kadar öfkeli olduklarını irdelemekte yarar var.

1957 yılında Roma Anlaşması imzalanarak AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) kurulduğunda, kendi ekonomisinin ve tarım sektörünün Alman endüstrisi altında ezilmesini istemeyen Fransa, topluluk kaynaklarından yararlanılarak çiftçi sübvansiyonlarının artırılmasını istedi. Şüphesiz ki bu yüksek sübvansiyonlar sadece Fransız çiftçisine değil tüm üye ülkelerinin tarım sektörüne uygulanacaktı. O yıllardan beri uygulanan yüksek tarım sübvansiyonları AB ülkelerindeki insanların peynir, süt, ekmek, makarna gibi temel gıda maddelerine rahat ulaşmasına, dolayısıyla toplumsal refahın yükselmesine de katkı sağladı.

1990’lı yıllara gelindiğinde, AB ülkeleri artık “pis ve çevre kirleticisi” gördükleri ağır sanayi fabrikalarını sökerek az gelişmiş ülkelere taşımaya başlamışlardı. Ancak, tarım sektörü ile barışık yaşama niyetindediler. Çünkü “sürdürülebilir tarım” hem toplumsal refah düzeyinin yükseklerde kalmasına katkı sağlıyor hem de “gıda güvenliği sorunu” doğramasına neden oluyordu.

Öte yandan, bir süredir sanayileşme ile birlikte doğaya saldıığımız karbon emisyonları havaları da ısıtmış; küresel bir “iklim krizi” ile yüzleşmeye başlamıştık. 1915 yılında Paris’te imzalanan “Paris İklim Anlaşması” ile küresel ısı artışının 1,5 – 2 dereceden daha fazla artırılmaması yönünde çaba gösterileceğine dair Anlaşmaya imza atan her

19.02.24

ülke taahhütlerde bulunmaya başladı. 20 -30 yıl içinde fosil yakıtlardan uzaklaşılacak, “temiz enerji”ye geçilecekti.

2020’li yıllara girdiğimizde, AB üyeleri arasında eski “cicim ayları”nın bitmeye başladığını gözlemledik. Önce COVID-19 salgını, sonra Süveyş Kanalı sorunları, bilahare Rusya – Ukrayna Savaşı, son olarak da İsrail – Filistin Savaşı dünyadaki tüm dengeleri ve öncelikleri değiştirmeye başladı. 1945 yılından beri sınırlarında savaş yaşanmayan Avrupa 70 yıl sonra tekrar güvenlik endişeleri taşımaya başladı. Nitekim Finlandiya ve İsveç hemen NATO’ya üye olmak için başvuruda bulundu. AB’nin ise kaynakları sınırlıydı. Önceliğin güvenliğe mi tarım sübvansiyonuna mı verileceği sorusu ortaya çıktığında, doğal olarak “güvenlik” tercih edilecekti. Bu, tarım sübvansiyonlarından güvenlik harcamalarına kaynak transferi anlamına geliyordu.

Rusya- Ukrayna Savaşı petrol fiyatlarını da artırmış, bu artış tarım maliyetlerine de olumsuz yönde yansımıştı. Çiftçiler için tek sorun akaryakıt artışları değil “Yeşil Mutabakat” taahhütlerini de karşılamak zorunda olmalarıydı.

Yeşil Mutabakatın bir alt açılımı olan “Tarladan Sofraya Tarım Stratejisi” ile gıda değer zinciri ekosistemi kurulması, organik tarımın yaygınlaştırılması, biyoçeşitlilik kaybının tersine döndürülmesi, gıda güvenliğinin sağlanması, beslenme ve halk sağlığının güvence altına alınması hedeflenmişti.

Bu bağlamda;

- Tarımda kimyasal pestisit (%50), gübre (%20), antimikrobiyal (%50) kullanımının önemli ölçüde azaltılması,
- Organik tarımın geliştirilmesi (çiftlik alanının %50’si),
- Tüketiciler için gıda takibinin mümkün kılınması (Sürdürülebilir gıda etiketleme çerçevesi),
- Gıda atığının yarı yarıya azaltılması,
- 2030 yılına kadar 1 milyon şarj noktası kurularak elektrikli traktörlerle geleneksel toprak işleme sistemlerinin değiştirilmesi,
- Paketleme sistemlerinin azaltılması,
- Tedarik zincirinin yakın çevreye göre haritalandırılması, hedeflenmişti.

Hem AB’in bu yeni tarım stratejinin bağlayıcı hükümlerinin tarım üretimini güçleştirilmesi, hem karbon emisyon kotalarının her geçen yıl azaltılması, hem de çiftçilerin görece olarak ucuz olan petrol türevi yakıtlar yerine temiz enerji olarak

19.02.24

adlandırılan nitrojen ve hidrojen kullanımına yönlendirilmesi, çiftçileri ciddi şekilde köşeye sıkıştırdı. Son olarak Hollanda'da 2019'da nitrojen emisyonlarına ilişkin bir mahkeme kararının uygulanmaya alınması, hükümetin yeni politikalara uymayan çiftlikleri kapatma ve buralardaki hayvan sayısını azaltma girişimleri, öfkeli çiftçi protestolarının başlamasına neden oldu.

Anılan eylemlerin küçük bir yansımasını da Türkiye'de gördük. 7 Şubat'ta Konya'da çiftçiler, 200 traktörden oluşan bir konvoyla Seydibey Patates Fabrikası önüne giderek, üretim kotasının başka ilçeye kaydıran fabrika yönetimini protesto etti. Bu eylem ister istemez, demokratik yollardan hak arama refleksinin henüz tam olarak Türk çiftçisinin DNA'larından silinmediğini göstermesi bakımından ilginçti.

Avrupa çiftçi eylemleri bir bakıma Türkiye'ye yeni fırsatlar da sunuyor. AB ülkelerindeki yüksek asgari ücretler, tarımın her alanında Türk işletmelerine avantaj sağlıyor. Yılda 1-2 ayı geçmeyen kısa yazlara sahip Kuzey Avrupa ülkelerine göre yılın 6 -7 ayı tam güneşli günler yaşayan ülkemizde tarım üretiminde karşılaştırmalı üstünlüğünüz olduğu yadsınamaz. Özellikle AB tarım stratejisi olarak "tedarik zincirinin yakın çevreye göre haritalandırılması" ilkesinin benimsenmesi, Türkiye'yi daha avantajlı konuma getiriyor.

Yani ülkemizde un, yağ, şeker ve ateş bir arada bulunuyor. Başarı, helvayı yapacak girişimci ruhunu canlı tutmaktan geçiyor.

İthal altına 23 yılda 197 milyar dolar

Naki BAKIR

19 Şubat 2024 Pazartesi

2001 başından 2023 sonuna kadar olan dönemde altın ithalatı 197,2 milyar dolara ulaştı; 72,2 milyar dolarlık da ihracat yapılırken net ithalat 125 milyar dolar oldu.

Erzincan'ın İliç ilçesinde Anagold Madencilik tarafından işletilen Çöpler ocağında yaşanan elim kaza ile altın madenciliğinin ülkeye katkısı tartışılmaya başlanırken, dünyada altına talebi en yüksek ülkelerden biri olan, buna karşılık yerli üretimi yetersiz kalan Türkiye'nin altın ithalatına ödediği döviz 2023 yılında 30 milyar doları aşarak tüm yılların rekorunu kırdı.

Türkiye genelinde 30'a yakın sahada yerli ve yabancı girişimcilere verilen ruhsatlar çerçevesinde çeşitli yöntemlerle altın üretimi devam ederken, yerli üretimin yetersiz kalması ve giderek artan talebin büyük oranda dış alımla karşılanması sonucu 2001 başından bu yana altın ithalatına ödenen toplam döviz 200 milyar dolara yaklaştı.

En çok altın ithal edilen ülkeler (Milyon \$)											
Yıl	İsviçre	BAE	Irak	Almanya	Avustralya	G. Afrika	İngiltere	Kanada	Libya	D. Ülkeler	DÜNYA
2013	7.608,3	4.669,3	50,1	354,9	869,3	558,0	31,5	230,7	39,4	715,8	15.127,2
2014	2.723,7	2.437,3	115,1	411,5	333,8	313,0	5,1	8,3	88,8	670,6	7.107,1
2015	630,6	1.499,3	213,0	275,7	111,8	38,8	1,0	0,8	52,2	602,9	3.426,0
2016	927,7	3.133,4	768,6	292,9	242,1	99,4	43,0	48,5	67,0	836,5	6.458,9
2017	5.221,5	4.933,7	1.399,0	393,3	1.570,9	604,2	111,4	1.030,4	36,2	1.276,7	16.577,3
2018	1.091,7	3.099,5	1.251,3	663,9	388,4	541,4	1.506,4	769,4	112,4	1.877,6	11.302,2
2019	1.791,9	3.540,0	2.400,6	955,2	300,9	166,7	548,7	143,2	219,5	1.202,0	11.268,7
2020	6.136,5	5.102,3	7.940,0	926,4	189,3	113,0	672,2	3,1	1.312,4	2.788,6	25.183,8
2021	1.159,2	1.476,3	970,9	40,9	109,1	216,0	46,4	5,4	100,0	1.374,5	5.498,6
2022	13.360,3	3.225,0	326,3	9,3	100,4	566,7	19,3	117,3	135,9	2.580,0	20.440,3
2023	17.431,6	9.594,0	147,9	16,4	40,5	104,7	11,5	144,1	51,9	2.474,4	30.016,8
2013-2023	58.083,1	42.710,1	15.582,6	4.340,5	4.256,5	3.321,8	2.996,5	2.501,0	2.215,5	16.399,6	152.407,1

2023'te tarihi rekor

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Merkez Bankası verilerine göre 2023'te parasal olmayan altın ithalatı önceki yıla göre yüzde 46,9 artarak 30 milyar 16,8 milyon dolar

19.02.24

oldu. Bunun, altın ithalatının şu ana kadar ulaştığı en yüksek yıllık düzey olduğu belirlendi.

Türkiye'deki altın madenleri			
Maden	Şehir	Şirket	Kuruluş Tarihi
Çöpler altın madeni	Erzincan	Anagold (Ruhsatı iptal edildi)	2010
Kışladağ altın madeni	Uşak	Tüprağ	2006
Ovacık altın madeni	İzmir	Koza Altın	2001
Sart altın madeni	Manisa	Pomza	2002
Mastra altın madeni	Gümüşhane	Koza Altın	2009
Çukuralan altın madeni	İzmir	Koza Altın	2009
Efemçukuru altın madeni	İzmir	Tüprağ	2011
Kaymaz altın madeni	Eskişehir	Koza Altın	2011
Bolkardağ altın madeni	Niğde	Gümüştaş Madencilik	2012
Midi altın madeni	Gümüşhane	Yıldızbakır	2012
Himmetdede altın madeni	Kayseri	Koza Altın	2013
Çoraklık altın madeni	Balıkesir	Koza Altın	2021+
Kubaşlar altın madeni	Balıkesir	Koza Altın	2021+
Altıntepe madencilik	Ordu	Stratex	2015
Bakırtepe altın işletmesi	Sivas	Demirexport	2015
Kaş altın madeni	Kayseri	Demirexport	2016
İnlince altın madeni	Konya	Esan	2016
Kızaltepe altın madeni	Balıkesir	Zenit Altın	2017
Lapseki altın madeni	Çanakkale	Tümad Madencilik	2018
İvrindi altın madeni	Balıkesir	Tümad Madencilik	2019
Küçükdere altın madeni	Çanakkale	Pasif	
Madendağ altın madeni	Çanakkale	Pasif	
Hot altın madeni	Artvin	Hot Maden	
Gıcık altın madeni	Ankara	Pasif	
Kisecikköy / Akıllıçay maden.	Hatay	Pasif	
Söğüt maden sahası	Bilecik	Gübretaş Maden AŞ	

Bundan önceki en yüksek yıllık ithalat tutarı 25,2 milyar dolarla 2020 yılında gerçekleşmişti. Geçen yıl Türkiye önceki yıla göre üç katlık artışla 4 milyar 329,5 milyon dolarlık da altın ihracatı gerçekleşti. Böylece altında yıllık net ithalat 25 milyar 687,3 milyon dolar oldu. Altında net ithalat, önceki yıla göre yüzde 32,5 oranında arttı.

23 yılda 197,2 milyar dolar

Mevcut verilere göre 2001 yılı başından 2023 sonuna kadar olan 23 yıllık dönemde Türkiye'nin altın ithalatına ödediği toplam döviz 197 milyar 174,7 milyon dolara ulaştı. Bu dönemde 72 milyar 189,4 milyon dolar tutarında da altın ihraç edildi. Böylece 23

yılda net altın ithalatı, başka deyişle altın dış ticareti dolayısıyla ülkeden çıkan net döviz miktarı 124 milyar 985,3 milyon dolar olarak gerçekleşti.

2001 yılında 1 milyar doların da altında bulunan altın dış ticareti, izleyen yıllarda ivme kazandı. Altında ithalat 2006'da 4 milyar doları, 2007'de 5 milyar doları aşarken, 2008'e kadar 1 milyar doların altında seyreden yıllık altın ihracatı da anılan yıldan itibaren hızla artmaya başladı.

Türkiye'nin altın dış ticareti (Milyon \$)			
Yıl	Ihracat	İthalat	Net
2001	26,3	989,4	963,1
2002	53,6	1.407,9	1.354,3
2003	76,5	2.598,4	2.521,9
2004	91,4	3.497,5	3.406,1
2005	136,5	3.894,8	3.758,3
2006	639,4	4.012,7	3.373,3
2007	979,1	5.325,1	4.346,0
2008	3.631,1	4.991,0	1.359,9
2009	4.641,5	1.632,4	-3.009,1
2010	2.072,8	2.523,5	450,7
2011	1.474,9	6.253,8	4.778,9
2012	13.344,7	7.641,1	-5.703,6
2013	3.348,4	15.127,2	11.778,8
2014	3.210,1	7.107,1	3.897,0
2015	7.379,8	3.426,0	-3.953,7
2016	8.246,9	6.458,9	-1.788,0
2017	6.605,3	16.577,3	9.972,1
2018	2.587,4	11.302,2	8.714,8
2019	2.000,6	11.268,7	9.268,1
2020	2.780,0	25.183,8	22.403,8
2021	3.482,6	5.498,6	2.016,0
2022	1.051,0	20.440,3	19.389,3
2023	4.329,5	30.016,8	25.687,3
TOPLAM	72.189,4	197.174,7	124.985,3

2012'deki "ihracat" patlaması

2012 yılında, altın ithalatı 7,6 milyar dolara ulaşırken; altın ihracatı ise bir yılda sekiz kat artarak 13 milyar 344,7 milyon dolara ulaştı ve Türkiye, kendi üretimiyle orantısız biçimde ve açık farkla "altın ihracatçısı ülke" konumuna geldi.

Ancak daha sonra yürütülen operasyon kapsamında bunun, ABD'nin İran'a uyguladığı ambargoyu delmek için başvurulan bir yöntemden kaynaklandığı; İran-Türkiye arasındaki rekor hacimli, ancak "fiktif" nitelikteki altın ticareti olduğu anlaşıldı. İddiaya göre İran'dan alınan doğal gazın bedeli altınla ödendi ve bu da ihracat işlemi şeklinde yürütüldü. 2013 yılında altın ihracatı 3,3 milyar dolara gerilerken, ithalatı 15 milyar doları aştı.

İzleyen dönemde altında ihracat ve ithalat tutarları dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, altın dış ticaretinin hacmi büyümeye devam etti ve Türkiye açık farkla net ithalatçı oldu. Özellikle pandemi yılı 2020'de "net" bazda 22,4 milyar, 2022'de 19,4 milyar ve 2023'te 25,7 milyar dolarla rekor tutarlardaki altın ithalatı dikkati çekti. İthalat hacmi ve net ithalat bazında tüm yılların rekoru ise 2023'te kırıldı.

En çok ithalat İsviçre ve BAE'den

Türkiye'nin en fazla altın ithal ettiği ülke ise İsviçre. TÜİK ve Merkez Bankası verilerine göre 2013-2023 döneminde toplam altın ithalatı 152,4 milyar dolar olurken,

bunun 58,1 milyar doları İsviçre'den gerçekleştirildi. Bu dönemdeki ithalatta İsviçre'yi 42,7 milyar dolarla Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) izledi.

Aynı dönemde Irak'tan 15,6 milyar, Almanya'dan 4,3 milyar, Avustralya'dan 4,3 milyar, Güney Afrika'dan 3,3 milyar, İngiltere'den yaklaşık 3 milyar, Kanada'dan 2,5 milyar, Libya'dan 2,2 milyar ve diğer ülkelerden de toplam 16,4 milyar dolar karşılığı altın ithal edildi. 2013-2023 döneminde Türkiye'nin altın ihracatı ise 45 milyar dolar ve böylece "net" altın ithalatı 107,4 milyar dolar olarak gerçekleşti. Anılan dönemdeki ihracatın da 16,1 milyar doları BAE ve 11,6 milyar doları İsviçre olmak üzere büyük bölümü iki ülkeye yapıldı.

Cari açığın yarısından fazlası altından

Türkiye, kişi başına altın satın almada dünyada ilk sıralarda yer alıyor. Altın Madencileri Derneği'ne göre Türkiye'nin yıllık altın talebi ortalama 200 ton civarında, buna karşılık yerli üretim 40 tonun altında bulunuyor, yıllık talebin 160 tondan fazla kısmı için ithalat yoluna başvuruluyor.

Altın madenciliğine yatırımların son yıllarda artmasına rağmen, halen altına olan talebin büyük bölümünün ithalatla karşılanması, her yıl ülkeden önemli miktarda döviz çıkışına yol açıyor. Türkiye'nin dış ödemeler dengesinde 2023 yılında verilen 45 milyar dolarlık cari işlemler açığının 25,7 milyar doları net altın ithalatından kaynaklandı.

Buna göre bir yılda verilen cari açığın yaklaşık yüzde 60'ını net altın ithalatı oluşturdu. Altın hariç yıllık cari açığın 19,5 milyar dolar olduğu dikkati çekti. 2013-2023 döneminde 107,4 milyar doları net altın ithalatından kaynaklanan toplam 329,3 milyar dolar cari açık verildi. Buna göre net altın ithalatı, anılan dönemde cari açığı yüzde 50'ye yakın oranda büyüttü.

Altına olan ilginin nedeni

Savaş zamanlarında, ekonomik krizlerde, hayat pahalılığının (enflasyonun) arttığı dönemlerde hep insanların sığındığı güvenli bir liman olan altın, enflasyon karşısında değerini koruyor. Merkez bankaları enflasyonla mücadelede kullanmak üzere kasalarında altın tutuyorlar. Dünyanın her yerinde para yerine geçen hem önemli bir yatırım hem de değişim aracı olan altın, "milliyeti olmayan bir para birimi" olarak niteleniyor.

Altın, kuyumculuk ve mücevherat dışında aynı zamanda sanayide kullanılan önemli bir madde. Yeryüzünde bilinen en iyi metal iletkenlerden biri olan altın, uzay sanayiinde, elektronik sanayiinde, bilgisayar, telefon vb. elektronik araç ve gereçlerde hassas devrelerin oksitlenmeden ve iletim kayıpları yaşanmadan iletkenliğin sağlanması için kullanılıyor.

19.02.24

Dahice icat ‘çek’ten, dahice icat ‘taksitli kart’a...

Ferit Barış PARLAK

19 Şubat 2024 Pazartesi

Para arzında azalış varsa; Ekonomik canlılık ve dolayısıyla ‘üretimde düşüş’ tehlikesi de vardır...

Arzı artırmanın yollarından biri, para basmaktır... Ve bu Merkez Bankası yetkisindedir...

Basılacak para miktarı, gayrisafi milli hasıladaki artışa (ihracat getirisi olan dövize, altına...) endeksli olmalıdır... Aksi durumda paranın değeri azalır...

Türkçesi: “Paran tasarrufun/öz sermayen kadar değerlidir/değerlenebilir...”

Çek mi? Para arzını (para basmadan) artıran, dolayısıyla ekonomik canlılığı artıran “Türklerin dahice icadı”...

Yani: Yatırımcıya/üreticiye/ tüccara hatta tüketiciye sunulan bir tür “para basma yetkisi”... Yani: “Tasarrufun/öz sermayen olmasa da harcayabilme gücü”...

Bu “dahice buluş”, son zamanlarda, (birçok şey gibi) amacı dışında kullanılmıştı...

19.02.24

Amacı doğrultusunda kullananlar büyük zararlar görürken; amacı dışında kullananların yanına kar kalmıştı! Ayrıca...

Düzenleme/denetleme/ yaptırım eksikliği nedeniyle verimsizliğe, gereksiz harcamaya, israfa, 'işini iyi yapanı batırmaya' teşvik eden örnekleri artırmıştı... (Yani, eki kullanmayan gelişmiş ülkelerin bir bildiği vardı)

Bugün, ekin yeri, 'taksitli kredi kartı' ile doldurulmaya çalışılıyor...

VELHASIL

Kredi kartına taksit uygulayan tek ülke olmamız... Vatandaşın gelirinden fazla harcamasına, 'ekonomimiz canlı' illüzyonuna, atıl yatırımların artmasına ve sonuçta israfa/tasarrufsuzluğa/sermayesizliğe/ verimsizliğe sürüklüyor...

Dahası mı? Eđitimden adalete, üretimden tüketime hayatın her alanında

Abdulkadir Selvi

Adalet Bakanı Tunç: FETÖ'yle mücadele kırmızı çizgimiz

Bazı yazıların hikâyesi oluyor. Bu yazı da onlardan biri.

CNN Türk'te Fulya Öztürk'ün programında FETÖ'yle irtibatlı olduğu gerekçesiyle HSK tarafından görevden ihraç edilen 450 hâkim ve savcının Danıştay tarafından göreve iade edilmesi konusunu tartışıyorduk.

FETÖ, Ergenekon'dan başlayarak 7 Şubat MİT ve 17-25 Aralık operasyonlarını yargı üzerinden yürüttü.

O nedenle FETÖ'den ihraç edilen 450 hâkim ve savcının yeniden mesleğe dönmesi demek, FETÖ yine yargı üzerinden operasyon yapma imkânına kavuşacak demektir. 40 yıldır nasıl bir örümcek ağı gibi devleti ördüklerini gördük. FETÖ lideri, "Devlete sızacağız. Öyle ki birinizi alacaklar, yerine getirdikleri de bizden olacak. Onu alacaklar, yerine getirecekleri de bizden olacak" diyordu.

FETÖ'NÜN TALİMATI

15 Temmuz darbe girişimi sırasında Milli Savunma Bakanlığı Özel Kalem Müdürü olan firari albay Tefik Gök'ün bilgisayarından çıkan notlarda, FETÖ'nün "5 bin savcı, o kadar hâkim, on binlerce polis, o kadar asker şehit olmaya hazır. Hiç kimse hayır diyemez. Herkesin zaaf ve özelliklerini kaydetmiştik. Gerekirse açıklarını açıklamakla şantaj yapın" talimatı yer alıyordu.

Bizim zaman geçtikçe unutmak gibi bir zafiyetimiz var. Biz unuturuz ama FETÖ unutmaz.

ERDOĞAN'IN KARARLILIĞI

19.02.24

Geçmişte yaşananlar nedeniyle 450 hâkim ve savcının iadesi bir hassasiyet oluşturdu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Danıştay'ın kararı hakkında Mısır gezisi dönüşünde, benim de aralarında yer aldığım gazetecilere yaptığı açıklama ise yüreklere su serpti.

“Danıştay'ın aldığı bu karara da sessiz kalmamız mümkün değil. Nasıl ki Anayasa Mahkemesi'nin aldığı bazı garip kararlarda Cumhur İttifakı olarak tepkisiz kalmıyorsak, bunda da sessiz kalamayız” derken çok kararlıydı.

Zaten Cumhurbaşkanı Erdoğan haricinde kimse bu FETÖ'yle mücadele edemezdi. Erdoğan düşmanları dahi bunu itiraf ediyorlar. Erdoğan'dan başka hiç kimse bu yapıyla mücadele edemezdi diyorlar. Erdoğan, 15 Temmuz'da canını ortaya koyma pahasına mücadele etti ve kazandı.

Sadece Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararlı olması yetmiyor. Hepimizin uyanık olması gerekiyor.

ADALET BAKANI'NA ULAŞTIM

Tekrar CNN Türk'teki programa dönecek olursak; yayın arasında Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'a ulaştım. Milletvekilliğinden beri tanıdığım Yılmaz Tunç, FETÖ'yle mücadele konusunda kararlı bir bakan. “FETÖ'yle mücadele kırmızı çizgimiz” dedi.

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'tan aldığım bilgiye göre, FETÖ'yle irtibatlı olduğu gerekçesiyle HSK'nın ihraç ettiği 387 hâkim ve savcı hakkında Danıştay göreve iade kararı vermiş. Danıştay'ın kararı gereğince bu isimler göreve başlatılmış. Adalet Bakanı Tunç, 387 hâkim ve savcıyla ilgili HSK'nın inceleme başlattığını açıkladı. Bu kişilerin dosyasındaki deliller yeterince incelenmedi mi, yeni deliller var

19.02.24

mı? Bunlara bakılacağını söyledi. Eğer FETÖ'yle irtibatları tespit edilirse ihraç edileceklerini söyledi. Adalet Bakanı'nı bu konuda kararlı gördüm.

4006 HÂKİM VE SAVCI İHRAÇ EDİLMİŞ

Yılmaz Tunç, FETÖ'yle mücadele kapsamında yapılan çalışmalar hakkında da bilgi verdi. FETÖ'yle irtibatlı olduğu gerekçesiyle 4006 hâkim ve savcı ihraç edilmiş. Bunlardan 3888'i işlemin iptali için Danıştay'a dava açmış. Sanıyorum Zekeriya Öz gibi yurtdışına kaçan FETÖ'cü hâkim ve savcılar dava açmamış. Bunların arasından 387'si hakkında işlemin iptaline karar verilmiş. Ama bu bir anda olmamış. Bu sayı 2021-2022 ve 2023 yıllarında muhtelif tarihlerde verilmiş kararlar.

Danıştay'ın iptal kararı verdiği davaların tümü HSK tarafından temyiz edilmiş. Halen 1286 davanın temyiz incelemesi Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda devam ediyor. 64'ü ise ilk derece sıfatıyla Danıştay'ın ilgili dairesinde görülüyor.

FETÖ BİTMEDİ

FETÖ konusundaki hassasiyetimizin sürmesi gerekiyor. Çünkü bu mücadele bitmiş değil. Her seçim öncesinde Türkiye'ye dönüş bileti alıp bunu sosyal medyadan ilan ediyorlar. En küçük zafiyet FETÖ'nün tekrar dirilmesine yol açar.

FETÖ bitmiş değil. Lideri hayatta. 15 Temmuz darbe girişimini birlikte yaptıkları ABD'nin koruması altında. Pensilvanya'dan örgütünü yönetiyor. Darbeci askerler hariç beyin takımı yurtdışında. Her an Türkiye'ye dönebilecekleri günün hesabını yapıyorlar. ABD'nin, FETÖ'yle ilgili hesabı bitmemiş olmalı ki onları koruyor. Belli ki zemin uygun olduğunda FETÖ'yü yine sahneye sürecekler.

KILIÇDAROĞLU SAVAŞ AÇTI

Dün CHP'nin aday tanıtım toplantısı vardı. CHP'nin 12 Eylül'den sonra açıldığı ilk toplantıyı izlemiş bir gazeteciyim. Ecevit partinin başına dönmediği için salonda bir burukluk vardı. Ama CHP kadroları dimdik ayaktaydı. Dünkü toplantıya bakınca; CHP son 40 yıldır hiçbir seçime bu kadar dağınık bir şekilde gitmemişti diye düşündüm. Partide bir kaos ve kriz havası hâkim. Özgür Özel, Türkiye ittifakından söz ediyor ama CHP içinde birlik ve bütünlüğü sağlayabilmiş değil. Kılıçdaroğlu'nu destekleyenler, Aleviler ve Kürtler kendilerini dışlanmış hissediyor. Ekrem İmamoğlu'nun istedikleri ve Özgür Özel, Veli Ağbaba ve Ali Mahir Başarır'ın arkadaşları belediye başkan adayı oldu.

KILIÇDAROĞLU İLE İTTİFAK

Özgür Özel, Türkiye ittifakından söz ediyor ama daha Kılıçdaroğlu ile ittifak yapabilmiş değiller. Kılıçdaroğlu dünkü toplantıya davet edildiği halde katılmadı.

19.02.24

Kılıçdarođlu Őimdiye kadar kırgındı, kűskűndű. Ama dűnden itibaren savaŐ ađtı. CHP bu seđimlerde sadece Erdoğan'la műcadele etmeyecek. Aynı zamanda Kılıçdarođlu'nun gűlgesiyle de savaŐmak zorunda kalacak.

1 NİSAN HESAPLAŐMASI

CHP'de asıl bűyűk meydan muharebesi ise seđimlerden sonra yaŐanacak. 1 Nisan sabahı CHP'de, "Yar sađların lűle lűle 2zgűr sana gűle gűle" Őarkısı s2ylenebilir...

İbrahim Kahveci

Erdoğan giderse Türkiye yıkılır safsatası

Efsane ama bir o kadar da içi boş ve safsata dolu korku.

“Ben gidersem her şey gider, ülke yıkılır”

Aslında bunu Cumhurbaşkanı Erdoğan defalarca dile getirdi. Önce “AK Parti'nin kaderi ile Türkiye'nin kaderi birleşmiştir” dedi. Sonra ülkenin kaderi ile kendi liderliğinin kaderini birleştirdi.

Bakın net şekilde söyleyeceğim: Bu ve benzeri önermelerin nerede ise tamamı temel mantık düzeyinden yoksundur, **akıl dışıdır**.

Mesela, hem çok büyük lider olacaksın hem de 22 yıllık iktidarında Türkiye'yi esaretten kurtaramayacaksın. Hatta tam tersine bugün Türkiye **ekonomide milli egemenlik sorunu** yaşar durumuna düşmüştür. Örnek mi: Rusya, S. Arabistan, BAE ve Katar ile yaşadığımız dış politikanın sonucu SİSİ kapısına döndü. Neden acaba?

Bir başka örnek: Erdoğan'ın Rize'de söylediği cümleye bakın: **“Türkiye'ye diz çöktürmeye çalıştılar.”** Bakın bu cümle de aslında çok ters anlam içeriyor. Hem asrın lideri olacaksın hem de 3 sente muhtaç bir Türkiye olacak.

Belki de en sert ve **ters mantık konusu terör**.

Hangi ülke 40 yıldır terörle mücadele ederken terörist başını devlet televizyonuna çıkartıp muhalefetin aleyhine konuşur? Terör örgütü liderine karşı fikir beyan eden meşru parti liderine “Edirne'deki İmralı'dakine hesap verecek” diyerek teröre karşı meşru siyaseti kim mahkum eder? Kim yapabilir bunu? Ya da tersten soralım: **Terörden hangi siyasi anlayışlar besleniyor**; terörün sürmesinden dolayı hangi siyasetçiler siyasi ikballerini sürdürüyor?

DIŞ GÜÇ DEĞİL İÇ GÜÇLER

Bakın hep bir düşman var; hep bir saldıran var.

19.02.24

Ama kimse bunların somut yapısını göremiyor. Bir zamanlar bu dış düşman denilenler ile hemen sarmaş dolaş olan da bizim liderimiz. **İnsan düşmanı ile sarmaş dolaş olur mu?**

Tam bu süreçlerde kimse de **içerideki beceriksizliğe** bakmıyor.

Mesela kim bir ülkede liyakatli yöneticiyi görevden alıp irrasyonel (yani akıl dışı) politika uygulayıcıları göreve getirir.

Örnek çok net: Merkez Bankası Başkanlığı'ndan Naci Ağbal'ı alıp yerine Şahap Kavcıoğlu'nu kim göreve getirdi? Ve hatta Nureddin Nebati ile 6 ay uyumayı kim istedi?

Enflasyon yükselirken bütün iktisat biliminin ve bütün dünyanın tersine suni şekilde faiz indirerek yangının üzerine benzin dökülmesine kimler izin verdi? Ve ülkenin bütün dövizlerini bitirerek Milli Egemenlik sorunu yaşanmasına kim yol açtı?

Hangi dış güç bu akıl dışı politikaları uygulatabilir?

SİSİ düşmandı; BAE düşmandı, Yunanistan düşmandı... Ne oldu? Bir gece ansızın gelebiliriz dediğimiz Miçotakis ile kucak kucağa geldik. Sonra da "Ben sana dememişim" diye de sıyırmaya çalıştık. SİSİ ile kimse barıştıramazdı hani; lakin tıpkı Miçotakis gibi onun da ayağına gittik. Kral'ında ayağına gittiğimiz gibi, ya da Putin'in kapısında ayakta beklediğimiz gibi.

Bir de DİK DURUŞ diyoruz bunlara.

Evet, dik duruyoruz da, kapılarına-ayaklarına gittiğimiz liderlerin karşısında veya kapısında beklerken dik duruyoruz!

Bu duruş ülkemizde gururlu herkes gibi bizleri de maalesef eğik bırakıyor. O kadar zayıf ekonomimiz olmasaydı o kapılara, o ülkelerin liderlerinin ayaklarına gider miydik?

HEP KORKU VE ÖRTÜ

Rakamlara bakıyorsunuz ki tam bir felaket.

Mesela dar gelirliler evlerini bile kaybetmiş. Onlarda kiracılık oranı yüzde 41,4 artış göstermiş. Ya da gelirden alınan paya bakıyorsunuz ki o da ne? Erdoğan'ın liderliğinde tek kazanan en zengin yüzde 5'lik kesim olmuş. Resmen zenginler ihya edilmiş.

19.02.24

Emekli maaşı ortalaması asgari ücretin yüzde 20 üzerindeyken Erdoğan liderliğinde yüzde 25 altına düşmüş. Ücretlilerin ülke gelirinden aldığı pay yüzde 33'lerden yüzde 24'lere gerilemiş.

Ama bütün bunların yanında yine en fazla oyu en fazla cefa çekenler vermiş. Adeta oy vererek vatani kurtardığını, öbür dünyada cennete gideceğini sanalar vermiş.

Durum ne dersenez tam da burada yatıyor acı gerçekler. Türkiye YAPISAL YIKIM yaşıyor resmen.

Yani bir devletin içeriden nasıl yıkıldığını ders kitaplarında anlatsanız tam da bugünün Türkiye örneğini verirsiniz.

Ülkede adalet gitmiş

Ülkede eğitim bitmiş

Ülkede sağlık çökmüş

Ülkede fakirlik yayılmış

Ülkede teknoloji durmuş

Kaçılan ülke olmuşuz. Önce iyi eğitimliler ülkeden kaçmaya başlamıştı. Şimdilerde fabrikalar da ülkeyi terk etmeye başladı.

KAÇILAN ÜLKE hiç 1. sınıf ülke olur mu? Kaçılan ülke aslında çöken ülke demektir.

Yani anlayacağınız ey alt eğitimli ve alt gelir grupları: Bilesiniz ki verdiğiniz oylar ile ülkeyi kurtarmıyor, tersine ülkenin yıkımına destek oluyorsunuz. Ve siz bu oyları vererek cennete gider misiniz bilmiyorum ama evlatlarınıza cehennem gibi bir yaşam bırakıyorsunuz.

Hz İbrahim oğlu İsmail'i kurban ediyordu ya... Umarım ders alırsınız.